

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P1751

[Total No. of Pages : 4

[5347]-1

B.Ed. (General) (Part - I) (Theory)
EDUCATION FOR NEW TIMES
(2008 Pattern) (Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Answers to the two sections should be written in separate answer books.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*
- 4) *Eassy type questions carry twelve marks and the answer of the same are expected to be written in 300 to 350 words.*
- 5) *Short answer types questions carry four marks and answers to the same are expected to be written in 130 to 150 words.*
- 6) *Students should specifically follow the limitation of words.*
- 7) *In any condition; student will not get supplementary.*

SECTION - I

Q1) Explain Rousseau's thoughts on Education with reference to goals of Education, curriculum and teaching methodology. **[12]**

OR

State the goals of vedic education. How will you implement these goals for the development of society in new times? Explain the importance of the concepts, 'unity of all life and being' and 'Tolerance' for present time.

Q2) What is ment by education? Explain difference between formal and Non-formal education how non formal education is useful to todays society? **[12]**

OR

What is the meaning of National Integration? Which are the obstacles, while establishing National Integration? Which activities will you implement for inculcating National Integration among students.

P.T.O.

Q3) Write short answers any four of the following : **[16]**

- a) Explain the scope of education.
- b) What programmes will you adopt to develop democratic citizenship. Explain any four activities with examples.
- c) Explain the main features of National Education curriculum framework 2005.
- d) Significance of 'Earn and learn Scheme' in today's Education.
- e) Explain the role of Teacher in the age of Globalization, liberalization and privatization.
- f) The "Communication skill's and use of technology skills" required by the teachers in 21st century.

SECTION - II

Q4) What is the present nature of society in New times How the society destructive forces are becoming powerful and suggest as to how the Teacher can contribute to create an ideal 'Indian Society'. **[12]**

OR

State meaning of family. Describe functions of family. What are the responsibilities of family in new time.

Q5) What is mass communication media? Explain the Role of media like computer television and literature in education? **[12]**

OR

Explain the need of women education and education for deprived people? How women and deprived people are important section of our society? Write your opinion and suggestions for educational development of these people.

Q6) Write the answer of any four questions of the following : **[16]**

- a) Educational contribution of Non-government organisations.
- b) How education is an instrument of social change.
- c) Write the functions of state.
- d) Importance of education for minority.
- e) Different ways of access to Educations.
- f) Different between reference group and peer group.

Total No. of Questions : 6]

P1751

[5347]-1

B.Ed. (General) (Part - I) (Theory)

नवीन काळासाठी शिक्षण
(2008 Pattern) (Paper - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) दोन विभागांची उत्तरे स्वतंत्र उत्तरपत्रिकेत लिहा.
3) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) निबंधवजा प्रश्न बारा गुणांचा असून उत्तर 300 ते 350 शब्दांत अपेक्षित आहे.
5) लघुत्तरी चारगुणांच्या प्रश्नांचे उत्तर 130 ते 150 शब्दांत अपेक्षित आहे.
6) विद्यार्थ्यांनी उत्तरासाठी दिलेली शब्द मर्यादा कटाक्षाने पाळावी.
7) कोणत्याही परिस्थितीत विद्यार्थ्यांना पुरवणी मिळणार नाही.

विभाग - I

- प्रश्न 1) शिक्षणाची ध्येये, अभ्यासक्रम व अध्यापन पध्दती संदर्भात रुसोचे शिक्षण विषयक विचार स्पष्ट करा. [12]

किंवा

वैदिक शिक्षणाची ध्येये सांगून नव्या काळातील समाजाच्या विकासासाठी त्या ध्येयांचा आपण शिक्षक म्हणून कसा उपयोग कराल? आजच्या काळात 'सृष्टीतील जीवमात्रांची एकात्मता व सहनशील वृत्ती' या संकल्पनांचे महत्व विशद करा.

- प्रश्न 2) शिक्षणाचा अर्थ सांगा. औपचारिक व अनौपचारिक शिक्षणातील फरक स्पष्ट करा. अनौपचारिक शिक्षण आजच्या काळातील समाजासाठी कसे उपयुक्त आहे ते लिहा. [12]

किंवा

राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे काय? राष्ट्रीय एकात्मता प्रस्थापित करताना बाधा आणणारे घटक कोणते? राष्ट्रीय एकात्मतेचे संस्कार विद्यार्थ्यांवर व्हावेत म्हणून आपण कोणते उपक्रम राबवाल?

- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. [16]
- अ) शिक्षणाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) लोकशाही नागरिकत्व विकसित करण्यासाठी कोणतेही चार उपक्रम उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
- क) राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा 2005 ची मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ड) “कमवा व शिका” या योजनेचे आजच्या शिक्षणातील महत्त्व.
- इ) जागतिकीकरण, उदारीकरण, व खाजगीकरणाच्या युगातील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा.
- फ) 21 व्या शतकातील शिक्षकाजवळ आवश्यक असलेली संवाद कौशल्ये व तंत्रज्ञानवापर कौशल्ये.

विभाग - II

- प्रश्न 4) नव्याकाळातील भारतीय समाजाचे सद्यः स्वरूप स्पष्ट करा. त्यांतील सामाजिक दृष्ट्या विघातक शक्तींचा प्रभाव कसा वाढत आहे ते सांगून आदर्श भारतीय समाज निर्माण करण्यामध्ये शिक्षकाला कोणते योगदान देणे शक्य आहे याची चर्चा करा. [12]
- किंवा
- कुटुंब म्हणजे काय? कुटुंबाची कार्ये कोणती? नवीन काळासाठी कुटुंबाच्या जबाबदाऱ्या कोणत्या?
- प्रश्न 5) समूह संपर्क साधने म्हणजे काय? संगणक, दूरदर्शन व साहित्य या साधनांची शिक्षणातील भूमिका स्पष्ट करा. [12]

किंवा

स्त्री शिक्षण व वंचितांच्या शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा. स्त्रीया व वंचित लोक आपल्या समाजाचे महत्वाचे घटक कसे आहेत? त्यांच्या शैक्षणिक विकासासाठी आपली मते व सूचना लिहा.

- प्रश्न 6) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. [16]
- अ) अशासकीय संघटनांचे शैक्षणिक योगदान.
- ब) शिक्षण हे समाजपरिवर्तनाचे साधन कसे आहे?
- क) राज्यसंस्थेची कार्ये लिहा.
- ड) अल्पसंख्याकासाठीच्या शिक्षणाचे महत्त्व.
- इ) शिक्षण मिळण्याचे विविध मार्ग
- फ) संदर्भसमूह व समवयस्कांच्या समूहातील फरक

